

מכון
התורה
והארץ
כפר דרום ה' - אשקלון

הרב יואל פרידמן ועמיר דרור פוגלמן

'אוצר הארץ' - חזון, מגמות ופרקטיקה

א. 'אוצר הארץ' - חזון

יש קשר אינטגרלי בין הגאולה וקיבוץ הגלויות לבין מצוות השמיטה. אנו מוצאים קשר בין קיום השמיטה לבין הימצאותנו בארץ ישראל, כמבואר במשנה (אבות פ"ה מ"ט): 'גלות בא לעולם על עובדי עבודה זרה ועל גלוי עריות ועל שפיכת דמים ועל השמטת הארץ...'. וכן אנו לומדים בפרשת הקללות (ויקרא כו, לד): 'אז תרצה הארץ את שבתותיה' - עם ישראל יגלה מארצו כנגד כל שנות השמיטה שהוא לא שמר. מן הזווית החיובית - יש במצוות שביעית הלכה מעניינת, שתוקף המצווה וחלוצה תלויים בהימצאות עם ישראל בארצו. מן התורה חייבים ביובל ובשביעית רק כאשר עם ישראל יושב בארצו, שנאמר 'וקראתם דרור בארץ לכל יושביה - בזמן שכל יושביה עליה' (רמב"ם הל' שמיט' פ"י ה"ח). חכמים חייבו אותנו במצוות השביעית גם בזמן הזה, כשעדיין אין כל עם ישראל בארצו, בבחינת 'הציבי לך ציונים' - כדי שלא יהיו לכם חדשים כשתחזרו'. אם רוצים אנו לפעול עם א-ל, שומה עלינו יחד עם ההתקדמות של מהלך הגאולה, להתקדם בקיום מצוות השמיטה. לכן האתגר שעומד בפתחנו בפרוס שנת השמיטה הוא קיומה של מצוות השמיטה השתא, טוב יותר מאשר בשמיטה הקודמת, בע"ה.

'אוצר הארץ' הוא גוף המשווך פירות וירקות למהדרין בשנת השמיטה. להלן נביא את החזון והמגמות העומדים ביסוד 'אוצר הארץ', ונפרט מהם מקורות התוצרת של הפירות והירקות, ומהו הבסיס ההלכתי שעליו אנו נשענים כדי לקבוע שהם כשרים למהדרין. בבואנו להציע לציבור הצרכנים את 'אוצר הארץ', נציין שכמובן, לא נעלמו מעינינו כל הבעיות שיש להתמודד איתן התמודדות ממלכתית. ודאי שיש ענפים רבים בחקלאות שהפיתרון היחיד עבורם הוא היתר המכירה, ועל כך מופקדים הרבנים הראשיים. היתר המכירה הוא כשר לחלוטין מבחינה הלכתית. אך עם זאת, התקדמותנו בקיום השמיטה תלויה בראש ובראשונה בהכרה ובתודעה שאנו מבקשים לקיים את המצווה כשיש לנו אפשרות לקיימה. זאת אף שיש לנו 'דרכים עוקפות' כגון היתר המכירה. בנוגע ל'היתר המכירה', כבר כתבו הרבנים (יותר ממאה רבנים) במכתב התמיכה ב'אוצר הארץ', בזו הלשון:

אין בהידורים אלו כל פגיעה ח"ו בהיתר מכירה והטלת ספק בכשרותו ונחיצותו, אלא חיזוק להוסיף קדושה להיות מוסיף והולך בקיום השמיטה בא"י ההולכת ופורחת לגאולתנו השלימה.

'אוצר הארץ' מבקש 'להרים כמה דגלים' ולהעלות על נס כמה ערכים, וכל סדר העדיפויות ההלכתי למקורות התוצרת של הפירות והירקות (כדלהלן) נגזר מן הערכים הללו:

1. חיזוק החקלאות היהודית - 'אוצר הארץ' מבקש לחזק את החקלאות היהודית בארץ ישראל, ובפרט את החקלאות היהודית ביישובי עוטף עזה (להלן הנגב המערבי).
2. ערבות הדדית - אנו מבקשים לעזור לחקלאים שרוצים להתאמץ בקיום מצוות השמיטה, נושאים על כתפיהם את עיקר הנטל של השמיטה, ועומדים בניסיון הכרוך בקיומה. לא לחינם דווקא הם נקראו על ידי חז"ל 'גיבורי כח עשוי דבר' (מדרש תנחומא, פ' ויקרא סי' א). ברור לחלוטין שיש יחסי גומלין וקשר הדוק בין היצע לביקוש, ואם לא יהיה ביקוש של הצרכנים בעיר לתוצרת של החקלאים 'גיבורי הכוח', אזי לא יהיה לחקלאים ולאנשי השדה רצון ויכולת להתאמץ בקיום המצווה.
3. חיבור למצוות השמיטה - כשאנו צורכים פירות של 'אוצר בית דין', אנו זוכים לאכול פירות שיש בהם קדושת שביעית, ולקיים בכך מצווה.¹ הרמב"ן (השגה ג לספר המצוות) מונה מצווה זאת בכלל תרי"ג מצוות, ואלו דבריו:
אמרה תורה בפירות שביעית: והיתה שבת הארץ לכם לאכלה (ויקרא כה, ו) ...
ונכפלה זאת המצוה באמרו יתברך: ואכלו אבינוי עמך...
וכותב מרן הרב קוק זצ"ל בספרו 'שבת הארץ' (פ"ו ה"א): 'יש מי שנראה מדבריו שיש בכל זה המצוה לאכול פירות שביעית...'

ב. 'אוצר הארץ' - מגמות

כאמור, קביעת מקורות האספקה של התוצרת נקבעת בראש ובראשונה מן החזון ומן הערכים ש'אוצר הארץ' דוגל בהם, ומרמת כשרותו והידורו של כל אחד מהמקורות. נוסף על כך יש להתחשב באפשרויות הקיימות בשטח וגם במחיר התוצרת. כיוון ש'אוצר הארץ' מבקש לספק לצרכן את כל מגוון הפירות והירקות, ויש מגוון של מקורות אספקה ומגוון של פתרונות הלכתיים, אזי הערכים שהוזכרו לעיל אינם באים לידי ביטוי במידה שווה בכל אחד מהם. עם זאת בהסתכלות על המכלול, הערכים שנכתבו לעיל באים לידי מימוש, וננסה לפרט בקיצור להלן, כיצד הם מתממשים.
רמת הכשרות וההידור של מקורות התוצרת נקבעה על ידי הרבנים הראשיים לשעבר, הגר"א שפירא זצ"ל והגר"מ אליהו זצ"ל, וכן על ידי הגר"ש ישראל זצ"ל ולהבדיל בין החיים לחיים, הגר"י אריאל שליט"א. בבית הדין של 'אוצר הארץ' יושבים הרבנים הגאונים שליט"א: הרב יעקב אריאל, הרב אליהו בקשי דורון, הרב זלמן נחמיה גולדברג, הרב דוב ליאור, הרב יהודה הלוי עמיחי.

1. ע' במאמרו של הרב יהודה זולדן, 'תוצרת חקלאית יהודית שיש בה קדושת שביעית', אמונת עתיד בגיליון זה.

מקורות התוצרת מסודרים להלן על פי סדר כרונולוגי של הצריכה לאורך שנת השמיטה - החל במה שישווק בתחילת השנה, וכלה במה שישווק בסופה. להלן פירוט מקורות התוצרת בירקות, שכן בהם יש להתמודד עם בעיית איסור הספיחין. בפירות האילן איסור זה אינו קיים, ולכן הפתרונות הם פשוטים הרבה יותר: בתחילת השנה ישווקו פירות של השנה השישית ובהמשכה - פירות של 'אוצר בית דין' (על כך להלן).

1. מקורות התוצרת של 'אוצר הארץ'

1. יבול שישיית: ירקות שכל גידולם, כולל הקטיפה שלהם, היה בשישית. בירקות אלו אין שום בעיה הלכתית ואף אין בהם קדושת שביעית, אך אפשרות השיווק מהם מוגבלת, ונגזרת מכוסר האיסור של הירקות. למלפפונים, עגבניות וכדומה, חיי המדף קצרים מאוד, אך תפוחי אדמה, גזר ובצל - ניתן לאסם תקופה ארוכה יחסית.

2. ירקות שתחילת גידולם הייתה בשישית, והקטיפה היה בשנה השביעית. בירקות אלו אין איסור ספיחין, אך יש בהם קדושת שביעית. המשמעות היא שחקלאים שמגדלים ירקות אלו פועלים על פי הנחיות בית הדין, והתוצרת משווקת דרך 'אוצר בית דין'. היתרון ההלכתי של 'אוצר בית דין' הוא שהחקלאי אינו עושה את המלאכות ואינו אוסף את היבול עבור עצמו, אלא הוא פועל בתור שליח בית הדין.² ההוצאות של החקלאי משולמות על ידי בית הדין, בלי קשר לפדיון מהיבול. לכן גם הצרכן שמשלם עבור הירקות אינו משלם על הירקות עצמם, שהם הפקר, אלא משלם עבור כל ההוצאות הנלוות לגידול (הוצאות הטיפול, עשיית המלאכות, השיווק וכו'). היתרון הגדול של 'אוצר בית דין' הן בירקות והן בפירות הוא שבו כל הערכים שהזכרנו באים לידי מימוש. מובן שיש בקניית תוצרת זו חיזוק לחקלאות היהודית, אך נוסף על כך יש גם מימד של ערבות הדדית ונשיאה משותפת בעול קיום מצוות השמיטה. הצרכן גם מקיים כך מצוות אכילת פירות שביעית. למעשה, בשמיטה הקרובה גם יהיה ניכר ההבדל בין קניית פירות וירקות של 'אוצר בית דין' לבין קניית פירות וירקות שאין בהם 'קדושת שביעית' הרבה יותר. את התוצרת של 'אוצר בית דין' לא יישקלו כדרך ששוקלים כל השנה, אלא הפירות והירקות ישווקו ברשת, והמשקל לא יהיה מדויק (למשל 1 ק"ג - לפעמים 950 גר' ולפעמים 1,050 ק"ג ליחידת שיווק - כלומר הלקוח ישלם על שקית מלפפונים ולא עבור ק"ג).

3. ירקות שגדלו בחממה ובמצע מנותק. יש הסכמה של הפוסקים שירקות שגדלים בחממה שדינה כבית, וגדלים במצע מנותק מן האדמה - אין בהם קדושת שביעית, ואף מותר לעשות בהם את כל המלאכות החקלאיות הנצרכות.³ יצוין כי פתרון זה יהיה בהיקף קטן מאוד.

2. בעניין אוצר בית דין, עי' במאמר הגר"י אריאל, ס' באהלי שדה, עמ' 71-91; הרב יהודה הלוי עמיחי,

'אוצר בית דין' מיסודו עד ימינו, התורה והארץ ח, עמ' 169-211.

3. עי' במאמרו של הרב יהודה הלוי עמיחי, התורה והארץ ו, עמ' 312-319; ובמאמרו שם, עמ' 320-333.

4. ירקות שגדלו בערבה. יש פוסקים שסבורים שהשטחים שמצויים מדרום לנאות הכיכר, הם מחוץ לגבולות עולי מצרים,⁴ ולא חלים שם דיני שמיטה כלל. אמנם כיוון שתיחום הגבול הדרומי אינו מוסכם על כל הפוסקים, אנו מחייבים את החקלאים בהיתר המכירה (עד אילת), כהוראת הרבנות הראשית לדורותיה.⁵

5. ירקות מהנגב המערבי שגדלו בחממות. שטחים בנגב המערבי המצויים מערבית לקו אשקלון-קדש ברנע ('עין קדיש') נחשבים בכלל גבולות עולי מצרים לדעת כל הפוסקים.⁶ למעשה, באזור (בארי-גבולות-יבול) מצויה חקלאות ענפה שיכולה לספק את רוב רובה של התוצרת עבור 'אוצר הארץ' במשך כל השנה. מלבד זאת שאין שם איסור ספיחין, גם איסורי המלאכות הם בוודאי רק מדרבנן (גם אם שביעית מדאורייתא), ועל כן יש להקל בחממה (שדינה כבית),⁷ וכאשר המלאכות נעשות על ידי גוי.

6. ירקות מהנגב המערבי בתוספת היתר המכירה - חלק מן התוצרת אינה גדלה בחממות, ולכן אנו מצריכים היתר מכירה, כדי להתיר לחקלאים את המלאכות החקלאיות. יש כמה יתרונות הלכתיים בהיתר המכירה באזור זה של ארץ ישראל,⁸ ומלבד זאת, כאמור אין שם איסור ספיחין. הגרש"ז אויערבאך נשאל על ידי הרב שמואל ויינגרטן, (שהיה ראש המועצה הדתית בירושלים): 'האם אחרי מכירת הקרקעות, יכולי המקומות האלה (בגבולות עו"מ) **הם כשרים למהדרין**?'. הגרש"ז אויערבאך השיב:

היבולים של המקומות שהחזיקו בהם רק עולי מצרים ולא עולי בבל, אע"פ שיש סוברים בדעת הר"ש ריש פ"ו משביעית, דכמו שהוא סובר דפטירי מביעור כך לא נוהג כלל שום קדושת שביעית בפירותיהם, מ"מ אין הלכה כן, ואף גם לטהר זו נוהג שם דין תשמיטה ונטשתה של הפירות, וכ"ש דאסורים בעבודת הארץ, וממילא מובן שגם שם זקוקים להיתר המכירה, לא רק משום עבודת קרקע דאסור שם וכו' אלא גם משום קדושת הפירות ושמיטת הפירות. ומה ששאל אם במקומות הנ"ל מועיל ההיתר גם לדעת המתנגדים, הנימוקים של המתנגדים שייכים גם שם. אך אלה שלא רצו לסמוך על ההיתר מפני שסוברים דגם בזה"ז שביעית דאורייתא ולכן לא רצו לסמוך על הערמה בדאורייתא, הם יכולים שפיר לסמוך על ההיתר באותם המקומות אשר לכו"ע רק מדרבנן (גם במקומות המסופקים). כמו כן אין נוהג איסור ספיחין באותם המקומות ורבים סוברים דגם מה שנזרע בעבירה חשיב רק כספיחין ולכן חושבני שגם המתנגדים למכירה

4. הבד"צ של העדה החרדית בראשות הרב יצחק וייס, בעל ה'מנחת יצחק', ע"י שו"ת משנת יוסף א, סוף סי' מד; שם ח"ד סוף סי' כח.
5. ע"י שו"ת באהלה של תורה ג, עמ' 24-16.
6. ע"י במאמר הרב יהודה הלוי עמיחי, 'שביעית בנגב המערבי', אמונת עתיך 103 (תשע"ד), עמ' 40-50.
7. ע"י קטיף שביעית, עמ' 101, ועל סמך פאת שלחן, סי' כ, בית ישראל אות נב, שהקל בבית גם בגבולות עולי בבל, כי ספק דרבנן - לקולא. ואף שבדרך כלל אנו מקילים רק במצוה מנותק (עפ"י דברי החזו"א, שביעית סי' כב ס"ק א), בגבולות עולי מצרים שעיקרו מדרבנן יש להקל.
8. ע"י במאמרנו 'יתרון תוקף היתר המכירה בנגב המערבי', אמונת עתיך 103, עמ' 51-57.

צריכים רק להחמיר ולנהוג קדושת שביעית בפירות הנלקחים משם. אבל התבואה והירקות מותרין שפיר באכילה ואין טעם לחשוב ולאסור גם שם משום ספיחין. במקורות התוצרת שהוזכרו לעיל (כולם מלבד 'אוצר בית דין') אין מימוש של כלל הערכים שהוזכרו - אין בפירות 'קדושת שביעית', ואין בהכרח ערבות הדדית וסיוע ל'גבורי כח עושי דברו'. עם זאת יש בהחלט חיזוק לחקלאות היהודית, ובפרט ליישובי הנגב המערבי, וכן חיזוק תודעת השמיטה במגזר הצרפתי.

2. יחס הרבנות הראשית לדורותיה ל'היתר המכירה' ול'אוצר בית דין'

יש קולות במחנה הטוענים שאין עדיפות ב'אוצר בית דין' ויש להעדיף תוצרת של 'היתר המכירה'. ברור לחלוטין שלא זאת הייתה דעתה של הרבנות הראשית לדורותיה. אמנם היא סמכה על היתר המכירה, ובוודאי ראתה בו הכרח שבלעדיו אין אפשרות לקיים חקלאות ישראלית במדינת ישראל. אך יחד עם תמיכתה בהיתר המכירה, היא עודדה את החקלאים להיות מ'גבורי כח עושי דברו', ולשווק את התוצרת שלהם דרך 'אוצר בית דין'. עובדה זו באה לידי ביטוי בראש ובראשונה בהנחיות שנכתבו על ידי וועדת השמיטה **משנת תשי"ח**, בספר 'בצאת השנה'⁹, שהוא **ספר הפסיקה הראשון של הרבנות הראשית בנושא השמיטה** (עורך: מו"ר הגר"ש ישראלי זצ"ל). להלן כמה ציטוטים מתוך דברי מרן הגר"א שפירא, הגר"מ אליהו והגר"ש ישראלי זצ"ל, בנושא 'אוצר בית דין'.

כך אמר מו"ר הגר"א שפירא, ביום העיון של מכון התורה והארץ (ט"ו בשבט תשנ"ג):¹⁰ כאמור יש בקיום השמיטה קושי מיוחד, ולכך נועד היתר המכירה, ועם זאת חייבים לדעת שצריך לצמצם בהיתר המכירה כל כמה שאפשר. נכון הוא שהיתר המכירה נוסד על ידי גאונים קדמונים והוא מקובל מזמן שהתחדש היישוב וגם לאחר הקמת המדינה. עם זאת, יש לדעת שעושים אותו רק מכוח ההכרח, ובגלל שחסרים גיבורי כוח עושי דברו... ויש חשיבות גם לעניין אוצר בית דין. אוצר בית דין זה פתח גדול לקיום המצווה, ושונה המצב היום מבעבר. לחקלאים בודדים מאוד קשה להתמודד עם השמיטה, צריך להפקיר את היבול וכדו', אבל כיום שיש הרבה משקים שיתופיים, במשקים שיתופיים קל הרבה יותר להסדיר עניינים של אוצר בית דין... כפי שהזכרנו בפתיחת הדברים, יש להתאמץ בביצוע אוצר בית דין. יש הבדל בין חקלאים פרטיים שיש עבורם קושי גדול לשמור את השמיטה, כיוון שכל אחד צריך להפקיר את היבול, לבין מבנה משק שיתופי שהדבר הוא יותר קל גם מן הבחינה המעשית אך בעיקר מן הבחינה ההלכתית. ברור שבית הדין חייב לשלם עבור ההוצאות של הגידול, ומה שנכלל בהוצאות אין זה בגדר סחורה. יש לעשות אומדן של ההוצאות לפי השנים הקודמות, וכאמור במשק

9. עי' ס' בצאת השנה, עמ' מב; שם עמ' נג סעי' ו; שם עמ' נו סעי' ה והערה 10.
10. שכתוב מקצועי ומילולי של השיעור, ולאחר מכן עריכה של הרב יואל פרידמן; פורסם בס' התורה והארץ ח, עמ' 22-11.

שיתופי וציבורי קל יותר לעשות תחשיב של הוצאות והקולא הנוספת היא שאין הבלטה של הבעלות הפרטית של החקלאי. לכן הרבנות הראשית לישראל ארגנה בצורה מאד רצינית אוצר בית דין של היין, וכאמור למרות שאנו סומכים על היתר המכירה יש חשיבות במגמה של צמצום ההיתר עד כמה שאפשר.

אמנם מרן הראשון לציון, הגר"מ אליהו זצ"ל, הסתפק בעניין 'אוצר בית דין', בעיקר בגלל שפיתרון זה לא הוזכר ברמב"ם, אך דעתו האחרונה הייתה שיש לסמוך על כך ולהעדיף תוצרת זו. כך עולה בבירור בחוזר של הרבנים הראשיים בשנת תשמ"ז (מובא להלן), וכן במה שכתב הוא עצמו בס' 'מאמר מרדכי' (שביעית, ס' כג, עמ' תרטז):

...ומכל מקום אף שדעתי מעולם לא היתה נוחה בדין זה של אוצר בית דין בימינו הצנעתי את דעתי משום הנח להם לישראל ו**כיום דעתי שעדיף לקנות דרך אוצר בית דין** מאשר לקנות ישירות מירקנים [פירות של היתר מכירה י"פ] שאינם יודעים את דין הבלעה בשביעית.

וכך כתבו מרן הגר"א שפירא והגר"מ אליהו בהיותם רבנים ראשיים, בתאריך חשוון תשמ"ז: ...אי לכך הוחלט על ידי מועצת הרבנות הראשית לישראל להשתמש גם השנה (תשמ"ז) בהיתר המכירה שהונהג בארץ ישראל על ידי גדולי הפוסקים לפני כמאה שנה בעת תחילת התפתחות היישוב החקלאי בארצנו ת"ו... יחד עם זאת הננו מודיעים לציבור שזכינו כי רבים החקלאים בישובים, בכפרים בקיבוצים ובערים נענו לקריאתנו באשר לפירות האילן שבהם ניתן לקיים את המשק גם בלי להזדקק להיתר המכירה, על ידי שיווק התוצרת והכנתה בתור שלוחי בית דין ועל ידי הקמת אוצר בית דין. לכן על הציבור להיזהר ולשמור קדושת שביעית בפירות אלו. אי לזאת סודר על ידי המוסדות המשווקים אפשרות שיווק התוצרת שתסומן כמשווקת מטעם אוצר בית דין, וכשייגמרו אלו יבכרו לקנות מפירות של היהודים שמכרו את הקרקע וכפי שפסק הגאון ישכיל עבדי. אנו ממליצים להעדיף פירות אלו שיש בהם גם מצוות אכילת פירות שביעית לדעת הרמב"ן וגם מצוות החזקתם של משקים אלו שהם בבחינת 'גבורי כח עושי דברו'. יהי רצון שנזכה לשמירת שמיטה מדאורייתא בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

הרבנים הראשיים לישראל,

אברהם כהנא שפירא, נשיא בית הדין הגדול; מרדכי אליהו, ראשון לציון נשיא המועצה.

מו"ר הגר"ש ישראלי זצ"ל היה יו"ר וועדת השמיטה שליד הרבנות הראשית לישראל מדי שמיטה, במשך שנים רבות, וכך כתב (חוות בנימין ג, ס' צח):

יש לציין בסיפוק שהולך וחודר הרצון לשמור על קיום שנת השמיטה כהלכתה, וזה תוך המגמה של צמצום השימוש בהיתר המכירה... בדברינו הבאים נייחד את הדיבור על הרחבת השימוש במערך של שלוחי בית דין שיכול לפתור במידה חשובה את השימוש ההלכתי הנכון ביבול של עצי פרי, שישמרו בקדושתם, ועם

זאת החקלאי יוכל למצוא מסביב לזה אמצעי מכניס לקיום... הרי לנו שהפועלים העושים במלאכה מטעם בית דין עושים את כל המלאכות הדרושות כדרך שעושים בכל השנים ללא כל שינוי [כשזה לאוקמי]... הוי אומר שאין המלאכות אסורות מצד עצמן (דוגמת שבת) אלא מה שיש בביצועם כדרך הרגיל משמעות הסותרת את הבלטת היותן פירות הפקר... ובקונטרס אחרון... כותב [הרב]: 'כל מה שהוא בשביל הפירות אסור לעשות גם עבודה של לאוקמי של שנה זו, רחמנא אפקרינהו...' - נלע"ד אחר העיון שכולם מסכימים ליסוד דבריו [של החזון איש] כשזה נעשה ע"י שלוחי בית דין...

להלן קריאת הרבנים הראשיים לשעבר, הגר"א שפירא והגר"מ אליהו, ולהבדיל בין החיים לחיים, הגר"י אריאל שליט"א, לקראת שנת השמיטה תשס"א¹¹:

בס"ד שבט תש"ס

לקראת שנת השמיטה הבעל"ט עלינו לחזק את אחינו בית ישראל העוסקים בחקלאות ומתפרנסים מיגיע כפיהם ולקיים מצות 'וחי אחיך עמך' חובה חשובה זו היא בייחוד כלפי החקלאים שישמעו בקול ההלכה וינהגו בדרך שיוור להם הם הם 'גבורי כח עושי דברו'. חברי מכון התורה והארץ שבגוש קטיף רחש לבם דבר טוב לקראת השמיטה הבעל"ט לדאוג לבני ישראל לקבל תוצרת שעיקרה מגידולי ישראל ובכך יחזקו החקלאים שומרי שביעית, ומאידך הצרכנים יקבלו תוצרת שיהא בה קדושת שביעית. על כן הננו קוראים למנהלי המוסדות וארגוני הקנייה השונים להתאחד ולהתארגן כבר כעת על מנת לקנות בשנת השמיטה מהתוצרת שתשווק על פי הנחיית רבני מכון התורה והארץ שעושים ופועלים על פי הדרכתנו והוראותינו, והטורח בערב שבת יאכל בשבת.

נזכה לקיים שמיטה כהלכתה בביאת הגואל ובבנין אריאל.

הרב אברהם אלקנא כהנא שפירא, הראשון לציון הרב מרדכי אליהו, הרב יעקב אריאל.

ג. 'אוצר הארץ' - פרקטיקה

1. לקחים רבים הפקנו מן ההתנהלות של מערכת 'אוצר הארץ' לאורך שנת השמיטה שעברה, וחלק מהם יפורטו להלן. בע"ה אנו מקווים שהתקדמנו, ונצליח לספק את כל התוצרת, לשביעות רצונו של ציבור לקוחותינו, שמזדהה עם החזון והמגמות של 'אוצר הארץ'.

2. מתוך רצון להנגיש את מקומות המכירה לציבור לקוחותינו, נפרוס בשמיטה הבאה עלינו לטובה חנויות לאורכה ולרוחבה של המדינה: בערים הגדולות וביישובים, ביהודה ושומרון וברמת הגולן, ואף נגיע עד אילת. כך יוכל ציבור לקוחותינו לקנות בחנויות 'אוצר הארץ' הקרובות לביתו.

11. ס' התורה והארץ ו, עמ' 425.

3. כדי שאספקת הסחורה תהיה סדירה ורציפה ותגיע למקומות המכירה לפי צורכי לקוחותינו, ניעזר בשמיטה הקרובה בסיטונאים הגדולים ביותר בארץ: 'ביכורי שדה דרום' ו'שפי"ט'. לשני סיטונאים אלה יש צי של מעל מאה וארבעים משאיות, היוצאות לחלוקה מידי בוקר בכל רחבי המדינה.

4. 'אוצר הארץ' יחד עם הסיטונאים יצרו קשר עם מעל שלוש מאות חקלאים המפוזרים בכל מקומות הגידול המותרים לפי פסיקת רבני מכון התורה והארץ ובית הדין של 'אוצר הארץ'. ניסיונם של מנהלי הרכש אצל הסיטונאים סייע בידינו ליצור מגוון רחב של אפשרויות לספק ברציפות סחורה טרייה ומגוונת.

5. צוות משגיחים של 'אוצר הארץ' יתפרס בשטחי הגידול, כדי להשגיח על גידול התוצרת לפי ההנחיות של רבני המכון ובית הדין, ולהביא לציבור הלקוחות ירקות ופירות כשרים למהדרין. נוסף על כך יבקרו משגיחי 'אוצר הארץ' יחד עם משגיחי הרבנויות המקומיות במקומות המכירה, בחנויות ובשירותי הסעדה, כדי לפקח על ביצוע הוראות הכשרות של 'אוצר הארץ'.

6. לרשות ציבור לקוחותינו עומד מוקד שירות לקוחות 073-2206323. מוקד זה נועד לתת מענה לפניות ושאלות של לקוחות, ולטפל בבעיות, אם תיווצרנה במשך השנה. ל'אוצר הארץ' יש גם אתר אינטרנט: <http://www.otzarharetz.co.il>. האתר מספק לציבור הלקוחות מידע בנוגע למקורות האספקה של 'אוצר הארץ', מידע על בית הדין, פרסום מחירי המוצרים, פריסת החנויות שמשווקות תוצרת של 'אוצר הארץ', רישום מינוי ל'אוצר הארץ' ועוד.

7. אנו ממליצים לעשות מינוי ל'אוצר הארץ' (דרך האינטרנט או בטלפון). המינוי מזכה בכרטיס אשראי מגנטי, שבו ניתן לשלם על כל קנייה בכל אחת מחנויות 'אוצר הארץ'. הסכום החודשי שמשולם בתחילת החודש מתקזז על חשבון קניית הפירות והירקות. המינוי המוקדם נועד למטרה כפולה: א. בית הדין פועל בתור שליח הציבור, ובתור שליח הציבור הוא יכול להנחות את החקלאים לקטוף את הפירות עבור הציבור (וכן לעשות שאר מלאכות). המינוי המוקדם משמש מעין הרשאה לבית הדין לפעול מכוח המרשה. ב. מערכת 'אוצר הארץ' ובית הדין מתחייבים לחקלאים שהסחורה שלהם תשווק. המינוי המוקדם נועד אפוא להקטין את הסיכונים ולהעריך נכונה את הכמויות הנצרכות.

8. מחירי הירקות והפירות (שאינם קדושים בקדושת שביעית ואינם של 'אוצר בית דין') יימכרו במכירי השוק, וזאת על פי הסיכום עם הסיטונאים המשווקים את 'אוצר הארץ'.

9. מחירי 'אוצר בית דין' נקבעים אך ורק לפי הנחיות בית הדין של 'אוצר הארץ'. 'אוצר הארץ' אינו רוכש את הירקות מהמגדלים, אלא המגדלים הינם שכירים של בית הדין של 'אוצר הארץ', וכל הוצאותיהם מכוסות על ידי בית הדין ושכרם ניתן על ידו. גם מחיר עבודתו של הסיטונאי נקבע אך ורק על ידי בית הדין, וכן נקבע על ידי בית הדין המחיר שאותו מורשה הירקן לגבות. לכן מחירים אלה אינם קשורים למחירי השוק. לעתים הם יכולים להיות נמוכים קיצונית ממחיר השוק, ולעתים הם גם יכולים להיות גבוהים ממנו.

10. התארגנויות של קבוצות לקבלת תוצרת של 'אוצר הארץ' במקומות שאין בהם חנות ירקות או לחילופין התארגנויות של עמותות, ישיבות וכדומה, תתאפשר ברוב המקרים, בתנאי שהם מגיעים לצריכה של כמות מסוימת.

11. חנויות צריכות לפנות ל'אוצר הארץ' כדי להירשם, ויוכלו לקנות ולמכור סחורה מטעם 'אוצר הארץ', בתנאי שיקבלו על עצמם את הנחיות רבני בית הדין של 'אוצר הארץ'.

בע"ה בשמיטה הקרובה נתקדם קמעא קמעא ונחזק את קיום מצוות השמיטה. אנו מקווים להיות בבחינת 'ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון' (תהילים פד, ח).

